

Asia

Ympäristöneuvosto 19.12.2019

Kokous

Ympäristöneuvosto 19.12.2019

Komission varapuheenjohtaja Timmermans esitteli 11.12. annettua komission tiedonantoa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta, Green Dealistä. Timmermans painotti, että tarvitaan kiireesti kokonaisvaltainen muutos. Jäsenmaat pitivät Green Dealia tervetulleena ja kiittivät sen kunnianhimoa. Holistista lähestymistapaa, ympäristö- ja ilmastonäkökohtien sisällyttämistä EU:n sektoripolitiikkoihin sekä synergioiden vahvistamista erityisesti ilmaston, kiertotalouden ja biodiversiteetin välillä korostettiin. Kiertotalouden toimintasuunnitelmaa tuettiin yleisesti tulevaisuuden talousmallin perustana. Useat jäsenmaat korostivat jäsenmaakohtaisten vaikutustenarviointien tarpeellisuutta uusista aloitteista. Puheenvuoroissa peräänkuulutettiin solidaarisuutta ja muistutettiin maiden erilaisista tilanteista.

Neuvosto hyväksyi päätelmät vuoden 2020 jälkeisen maailmanlaajuisen biodiversiteettikehityksen valmistelusta. Päätelmät ovat ensimmäinen askel kohti kunnianhimoista mandaattia seuraavaan osapuolikokoukseen COP15:een Kiinassa syksyllä 2020. Jäsenmaat painottivat, että EU:n on oltava valmis johtamaan työtä biodiversiteetin puolesta globaalisti. EU:n pitää asettaa kunnianhimoiset tavoitteet sitä ennen. Tärkeimpänä asiana jäsenmaat korostivat biodiversiteetin integrointia eri sektoreille.

Muissa asioissa komissio esitteli toimivuustarkastelut ilmanlaatudirektiiveistä sekä vesilainsäädännöstä ja yhdykuntajätevesidirektiivistä. Komissio esitteli myös selvitystään Århusin yleissopimuksen täytäntöönpanosta EU:ssa. Lisäksi muissa asioissa kuultiin myös EU:n toimista PFAS-aineissa, suurpetojen hallinnasta, EU:n toimista metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi, viimeaikaisista kansainvälisistä kokouksista sekä ilmanlaatufoorumin tuloksista. Lopuksi tuleva EU-puheenjohtajamaa Kroatia esitteli ohjelmaansa.

5a) Muu asia: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma Green Deal*Komission tiedotusasia*

Neuvoston kokous aloitettiin komission tiedotusasialla Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta eli Green Dealistä, josta komissio oli antanut tiedonannon 11.12.2019. Ympäristöneuvosto oli ensimmäinen neuvostokokoonpano, joka käsitteli Green Dealia.

Komissiossa Green Dealistä vastaava varapuheenjohtaja Frans Timmermans painotti, että meneillään on ajattelutavan muutos. Yhteiskuntamme on viime vuosisadat ollut täysin hiileen perustuvaa. Nyt tarvitaan muutos, jossa kehityksen on tästä eteenpäin oltava kestävä. Kyse on sataan vuoteen suurimmasta muutoksesta. Muutos tulee olemaan monimutkainen ja valtava haaste kaikilla tasoilla, paikallisesta globaaliin. Green Deal pyrkii tarkastelemaan kaikkia tähän muutokseen liittyviä näkökohtia, ml. politiikan tekemisen tapoja.

Timmermansin mukaan Eurooppa-neuvoston päätös 2050 ilmastoneutraaliudesta on valtava sysäys oikeaan suuntaan. Taksonomiasta saatiin ratkaisu 18.12., joka sekin on askel oikeaan suuntaan. Komission on mahdollisimman pian tänä vuonna esitettävä yhteenveto siitä, mitä muutos edellyttää 2030 tavoitteiden osalta. Jos teemme sen, mitä komissio on suunnitellut seuraavalle viidelle vuodelle mm. liikenteessä, maataloudessa sekä biodiversiteetissä – joka on yksi suurimmista haasteista – olemme viiden vuoden kuluttua polulla, joka johtaa ilmastoneutraaliuteen vuonna 2050. Green Deal on tiekartta ja jäsenvaltiot ja Euroopan parlamentti päättävät, minkälaisista politiikkaa tehdään.

Timmermans kiitti lopuksi ministeri Mikkosta ja Espanjan ministeriä hyvästä toiminnasta Madridin ilmastokokouksessa.

Ympäristö-, meri- ja kalastusasioista vastaava komissaari Virginijus Sinkevicius painotti integroitua toimintaa, jossa kaikilla sektoreilla on rooli. Systemaattisen lähestymistavan puuttuminen on johtanut siihen, että olemassa olevia tavoitteita ei olla kaikilta osin saavutettu. Koherenssi, synergiat ja tehokkuus ovat siis keskeisiä ja Green Deal pyrkii tarjoamaan tähän ratkaisun. Kun tarkastellaan toimintamme perustuksia, on selvää, että luonnon monimuotoisuus on kaiken muun pohjana. Terveet ekosysteemit edesauttavat merkittävällä tavalla ilmastomuutoksen hillitsemistä. Kaikkien politiikkojen on siksi myös turvattava luontopääoma. Biodiversiteetille tarvitaan mitattavat tavoitteet ja se on integroitava kaikkiin sektoripolitiikkoihin.

Komissio antaa nollapäästötoimintasuunnitelman vuonna 2021. Juuri julkaistut toimivuustarkastelut EU:n ilma- ja vesilainsäädännöistä vahvistavat, että suurimmat haasteet näillä alueilla on säädösten toimeenpano. Ensi kesänä komissio antaa strategian kemikaalien kestävytydestä ja yksi sen tavoitteista on suojella paremmin haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä. Maaliskuussa 2020 komissio antaa kiertotalouden toimintasuunnitelman, jossa tarkastellaan tuotteiden koko elinkaarta.

[Suomi oli neuvoston puheenjohtajana pyytänyt jäsenvaltioita käyttämään puheenvuoronsa Green Dealistä seuraavassa asiakohdassa (EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikka uudella vaalikaudella) ja vastaavasti komissio ei käyttänyt seuraavassa kohdassa aloituspuheenvuoroa.]

Muut kuin lainsäädäntöasiat

2) EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikka uudella vaalikaudella

Keskustelu

Ministeri Mikkonen viittasi avauspuheenvuorossaan EU:n strategiseen agendaan sekä Green Dealin ja totesi, että aikamme kaksi suurta haastetta ovat ilmastomuutos ja biodiversiteetin katoaminen. Näiden trendien suunnan muuttaminen pitää olla kaiken EU-politiikan lähtöpiste.

Suomi oli neuvoston puheenjohtajana laatinut lyhyen taustapaperin ja kaksi kysymystä keskustelua varten. Kysymykset koskivat 1) mitä toimia jäsenvaltiot priorisoivat EU:ssa vuosina 2019-2024 ja 2) miten varmistetaan synergiat ja yhteensopivuus Green Dealin ja muiden EU:n tavoitteiden välillä.

Jäsenmaat kiittivät komissiota Green Dealin antamisesta pian komission nimittämisen jälkeen. Sitä pidettiin kunnianhimoisena. Green Deal tuo kestävyuden EU:n toiminnan keskiöön. Jäsenmaiden puheissa korostui holistisen ja systemaattisen lähestymistavan tärkeys: Green Dealin on toimittava sektorit ylittäen, sillä ympäristö- ja ilmastoministerit eivät yksin voi ratkaista kohtaamiemme haasteita. Jäsenmaat korostivat, että on kiire toimia - aikaa ei ole hukattavaksi kokonaisvaltaisen muutoksen tekemiseksi. Samalla tuotiin esille, että vasta yksittäiset aloitteet ratkaisevat. DE totesi, että kun Green Dealin toteuttamisessa mennään yksityiskohtiin, käy työ hankalaksi. Siksi käsittelyssä on mentävä välittömästi yksityiskohtiin, jotta ei tuhlaata aikaa.

Jäsenmaat korostivat vaikutustenarviointien tarpeellisuutta. Monet jäsenmaista nostivat esille tarpeen laatia kaikista ehdotuksista maakohtaiset vaikutusarvioinnit. CZ totesi, että Green Dealista tulee keskustella perusteellisesti ja siitä on tehtävä kustannushyötyanalyysi. PL mukaan siirtyminen hiilivapauteen tulee olla prioriteetti kaikissa toimissa. PL sanoi tien ilmastoneutraaliuteen olevan heille vaativampi kuin muille EU-maille, mutta PL saavuttaa sen 2050 mennessä, kun ottavat käyttöön uusia teknologioita. Tähän tarvitaan kuitenkin lisäresursseja.

Puheenvuoroissa peräänkuulutettiin solidaarisuutta ja muistutettiin maiden erilaisista tilanteista. Siirtymän tulee olla oikeudenmukainen eri maille ja kansalaisille. Matalan BKT:n maat totesivat, että muutos tulee olemaan heille haasteellisempi kuin muille ja että köyhimmät maat ja kansalaiset eivät saa joutua sen maksumiehiksi. Siirtymän rahoittamiseksi tarvitaan asianmukaisia taloudellisia mekanismeja (CZ, PL, RO, BG, LT, HU) niin, että oikeudenmukaisen siirtymän rahoitus ei syö koheesiopolitiikkaa vaan olisi uutta rahaa (PL, LT, HU). Tässä suhteessa ES totesi, että siirtymän tukimekanismien (myös taloudelliset) tulisi pohjautua ilmastoneutraaliustavoitteisiin – toista ei voi olla ilman toista. LT mukaan oikeudenmukaisen siirtymän rahoituksen tulisi olla avointa kaikille, EL mielestä niille, jotka siirtyvät hiilineutraaliuteen mahdollisimman nopeasti. EE painotti liuskekaasua ja IE turvetta; nämäkin olisi huomioitava. LU totesi, että kestävyys on saatava osaksi eurooppalaista ohjausjaksoa ja että haitallisten tukien on loputtava. IE linjasi myös, että SDG:t tulee saada paremmin sisällytettyä eurooppalaiseen ohjausjaksoon, jotta ilmasto ja ympäristö saadaan paremmin kansallisiin budjetteihin.

Siirtymän ja sen vaikutuksiin liittyen huomautettiin hiilivuotomekanismin tärkeydestä kilpailukyvn säilymisen kannalta (RO, BG, FR, LT) ja toisaalta teknologianeutraaliuden sallimisen varmistamisesta erityisesti jäsenmaiden kansallisissa energiavalinnoissa (CZ, RO, SK).

EU:n 2030-ilmastotavoitteen nostaminen nousi monessa puheenvuorossa keskeiseksi. SE, FR, DK, NL mukaan EU:n on sitouduttava vähintään 55 %:n tavoitteeseen pikimmiten, hyvissä ajoin ennen COP26:ta (LV tukee tavoitteen nostoa, mutta ehdotuksen oltava tasapainoinen). NL pyysi komissiota tämän lisäksi laatimaan vaikutustenarvioinnin myös kunnianhimoisemmasta tavoitteesta. EE mielestä on keskeistä, että jäsenmaiden nykyiset kehityskaaret ja kustannukset huomioidaan 2030-tavoitetta laatiessa. HU pyysi jäsenmaakohtaista vaikutustenarviointia.

Päästökaupan merkityksen ja avainaseman ilmastotavoitteiden osalta nostivat esiin FR, DK ja BE. Ilmastolaki (SE) ja Climate Pact (PL) toivotettiin tervetulleiksi. NL peräänkuulutti toimia ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja LU Agenda 2030 toimeenpanostrategian.

Liikennesektori mainittiin keskeisenä (IT, NL, LT, SI, AT) ilmastomuutoksen kannalta ja sille vaadittiin lisätoimia (DK, BE myös ilmanlaadun kannalta). Toisaalta LV ja PL mainitsivat mahdolliset ristiriidat liikkuvuuspaketin ja käytettyjen dieselautojen dumpaamisen välillä. PL mukaan diesel-

autojen dummipauksesta on tulossa painajainen Puolassa, vaikutukset esimerkiksi ilmanlaatuun ovat negatiivisia. Liikenteen toimia suunniteltaessa on siis varmistettava, että lopputulos ei johda negatiivisiin ilmastovaikutuksiin.

Kiertotalouden toimintasuunnitelma nousi keskeisenä monen jäsenmaan puheenvuorossa ja sitä tuettiin yleisesti tulevaisuuden talousmallin perustana. Kiertotalous pitää linkittää muihin politiikanaloihin. Kiertotalous on ilmastonmuutoksesta puhuttaessa palapelin puuttuva palanen – esimerkiksi resurssien kestävä käyttö on ilmastonmuutoksen hillitsemisessä avainasemassa (RO, NL). Kiertotalouden toimintasuunnitelman ja uuden teollisuusstrategian yhtenäisyyttä korostettiin (ES, PT, SI, BE). SE mukaan kiertotalouden pitää edistää myrkyttömään ympäristöön ja talouteen siirtymistä. DK painotti lisäksi teollisuuden mobilisointia ja toivoi uutta tuotelainsäädäntöä. EE ja LV peräänkuuluttivat sekundäärimarkkinoiden vahvistamista.

Biodiversiteetin osalta jäsenmaat korostivat myös valtavirtaistamista eri sektoreille sekä biodiversiteetin keskeistä roolia ilmastonmuutostyössä. EU:n biodiversiteettistrategia on tärkeä pala globaalin 2020-jälkeisen kehityksen saavuttamiseksi. Tästä syystä on tärkeää, että EU:n biodiversiteettistrategia on kunnianhimoinen ja tavoitteet mitattavia (ES, SE, DE, DK, RO). SI huomautti, että biodiversiteetille tarvitaan riittävät resurssit, jotta saavutetaan tulokset suojelualueilla ml. Natura-alueilla. SI mukaan myös biodiversiteettitoimien osalta on muistettava jäsenvaltioiden erityispiirteet.

EU:n kahdeksannen ympäristöohjelman (8EAP) nostivat esiin PT, SE, DE, DK, PL, AT ja BE. Sen tulee antaa pitkän ajan visio ja sen tulee edistää Agenda 2030. BE:n mukaan ohjelmassa pitäisi asettaa sitovat, monialaiset tavoitteet (SE toivoi pitkän aikavälin strategista visiota ja konkreettisia tavoitteita, jotka osaltaan edistävät 2030 tavoitteita).

Kemikaalit nousivat keskeisenä teemana ES, PT, SE, DE, DK, LV, NL ja BE puheenvuoroissa. Kestävä kemikaalistrategia on tärkeä työväline ja sen avulla toivottiin lisää läpinäkyvyyttä kemikaalipolitiikkaan (LV), tarkennettuja toimia esimerkiksi hormonitoimintaa häiritsevien aineiden ja haitallisten kemikaalien ja kemikaalien yhteisvaikutusten osalta (ES, SE, LV). SE painotti lisäksi myrkyttömän ympäristön strategian pikaista antamista ja totesi PFAS-yhdisteiden vaativan lisähuomiota. Yleisesti strategiasta toivottiin kunnianhimoista kehystä myrkyttömän ympäristön varmistamiseksi kansalaisille. Komission tuleva nollasaaste-strategia toivotettiin tervetulleeksi (PT, DK, LT, BE).

Pelloilta pöytään –strategia ja maatalous ovat avainkysymyksiä ja niitä on tarkasteltava huolellisesti (DK, LT, CZ, IT, IE). FR tukee torjunta-aineiden vähentämistä 50% 2025 mennessä.

HR odottaa tulevalla pj-kaudellaan (1.1.2020 alkaen) komissiolta konkreettisia aloitteita. Mainitsi kestävyysvaltavirtaistamisen kaikkiin politiikanaloihin, ympäristön ja biodiversiteetin, kiertotalouden ja luontopohjaisten ratkaisujen keskeisyyttä muutoksen ajamisessa. Green Deal tulee nousemaan HR-kaudella keskusteluun monessa eri neuvostokokoonpanossa. Ilmanlaatu on vakava ongelma.

Jäsenmaiden vastaukset pj:n esittämään toiseen kysymykseen synergioiden vahvistamisesta ja EU:n politiikkojen yhteensopivuudesta olivat yhdenmukaisia. Puheenvuoroissa korostettiin erityisesti välitöntä integrointia kaikkiin sektoripolitiikkoihin, sekä synergioiden vahvistamista erityisesti ilmaston, kiertotalouden ja biodiversiteetin välillä. Myös rahoitukseen panostamista korostettiin. Jäsenmaat peräänkuuluttivat vaikutustenarviointeja kaikille aloitteille myös, jotta voidaan varmistaa synergia.

Toisella keskustelukierroksella SE, DK, NL ja FR käyttivät puheenvuorot. Näissä painottui ilmastonmuutoksen vaikutusten näkyvän jo päivittäin. Muutos on tehtävä pikaisesti, IPCC:n varoituksen mukaan meillä on kymmenen vuotta aikaa. Näin ollen tarvitaan välittömiä toimia ja EU:n johtajuutta sekä muiden osapuolten mukaan saamista. Kyse ei ole siitä, pyritäänkö ilmastoneutraaliuuteen 2050 vaan tavasta jolla tämä toteutetaan. Nyt vaadittu nopea tahti saattaa tuntua pelottavalta, mutta tämä ei ole syy jarrutteluun. Tulevaisuus on konkreettisesti käsissämme. Vuoden 2030 päästövähennystavoitteen on oltava vähintään 55% ja vähennykset on tehtävä mahdollisimman pian.

DK toivoi lisäksi komission priorisoivan NDC:tä (EU:n päästötavoitetta) ja kahdeksatta ympäristöohjelmaa (8EAP). Green Deal ei DK mukaan voi korvata 8 EAP:ia, vaan näiden tulee toimia yhdessä niin, että EAP on ympäristölainsäädännön selkäranka seuraavan vuosikymmenen ajan. FR peräänkuulutti myös todellista saasteettoman Euroopan tiekarttaa.

Vpj. Timmermans korosti loppupuheenvuorossaan toimien kiireellisyyttä, mutta myös näiden asettamista vankalle pohjalle - kunnolliset vaikutusarvioinnit ovat lähtökohtana jatkokäytölle. Lisäksi Timmermans huomautti toisella kierroksella lisää kunnianhimoa vaatineille SE, DK ja NL, että kunnianhimon nosto myös maksaa enemmän – jäsenmaiden olisi itse vastattava vaatimuksiinsa kunnianhimon nostamisesta ja lisätoimista myös budjettipuolella. Selvää on, että siirtymän toteutus vaatii lisää rahaa. Kuitenkin toimimattomuuden kustannukset olisivat miljardeja enemmän. Näin ollen on omaksuttava tarvittava muutos ja myös annettava EU:lle välineet toimia vaatimusten mukaisesti.

Komissaari Sinkevicius muistutti toimeenpanon ja tavoitteiden välisestä suuresta kuilusta, sekä painotti vielä merten tärkeää roolia ilmastolle. Sinkevicius tulee tekemään töitä sen eteen, että Green Deal on myös Blue Deal.

3) Päätelmät vuoden 2020 jälkeisen maailmanlaajuisen biodiversiteettikehyksen valmistelusta **Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus**

Hyväksyminen

Päätelmistä oli jo saavutettu yksimielisyys Coreperissa. Päätelmät ovat ensimmäinen askel kohti kunnianhimoista mandaattia seuraavaan osapuolikokoukseen COP15 Kiinassa syksyllä 2020. Varsinainen mandaatti laaditaan ensi vuonna. Päätelmiä pidettiin tasapainoisina ja hyvänä lähtökohtana vuonna 2020 käytäville eri neuvotteluille. Puheenjohtajan päätöstä laatia päätelmät jo nyt kiiteltiin.

Komissaari Sinkevicius totesi, että epäonnistuimme 2020 biodiversiteettitavoitteessa, emme voi enää epäonnistua uudelleen. EU:n pitää johtaa esimerkkillään COP15 osapuolikokouksessa ensi syksynä Kiinassa. Komissio antaa ehdotuksen vuoteen 2030 ulottuvasta biodiversiteettistrategiasta maaliskuussa 2020 ja se sisältää ehdotuksia EU:n tavoitteiksi. Komissio pitää hyvänä sitä, että neuvosto korostaa integrointia. Tiede biodiversiteetin hupenemisesta on selvä ja sen tulee näkyä COP15:ssa ja myös Green Dealissa. Komissio tutkii mitkä menetelmät, säädökset tai muut ovat tärkeimpiä sekä miten taata rahoitus.

Jäsenmaat totesivat, että tarvitaan globaali puitekehys biodiversiteetin suojelulle, josta sovitaan ensi syksynä COP15:ssa. EU:n tulee asettaa kunnianhimoiset tavoitteet sitä ennen. IBPESin ja IPCC:n raportit ovat antaneet selvän tieteellisen pohjan sille, mitä pitää tehdä. Biodiversiteetin tulee olla EU:n prioriteetti. Jäsenmaat painottivat, että EU:n on oltava valmis johtamaan työtä biodiversiteetin puolesta globaalisti ja sen on otettava johtoasema COP15:ssa. Globaalisti tulee käyttää poliittista painoarvoamme aivan kuten Pariisin sopimuksessa (RO).

Tärkeimpänä asiana jäsenmaat korostivat biodiversiteetin integrointia eri sektoreille. Kaikkien sektoreiden roolia tarvitaan. SE mielestä suurimmat uhat biodiversiteetille aiheuttaa maatalous ja kalastus. SE harmitteli, ettei päätelmiin voitu nostaa kalastusta esimerkiksi sektorista, jonka tulee erityisesti panostaa biodiversiteettiin.

Jäsenmaat toivoivat konkreettisia, mitattavia ja riittävän kunnianhimoisia tavoitteita (ES myös sektorikohtaisia mitattavia tavoitteita). Jotkut mainitsivat mitattavat tavoitteet yksittäisille asioille kuten esimerkiksi miten nopeasti lajit kuolevat sukupuuttoon. Kunnianhimon tason nostaminen ja vapaaehtoisten sitoumusten tulee kuitenkin olla realistisia ja huomioida jäsenmaiden tilanteet - kyse erityisesti niistä maista, joilla on paljon suojeltavia alueita (BG). Suojeltujen alueiden nimeämisen lisäksi on varmistettava riittävän korkea suojelu, pelkkä suojeltujen alueiden olemassaolo ei vielä riitä (SK). Kvantitatiivisten tavoitteiden mm. lajien suojelun osalta tulee ottaa myös huomioon kansalliset olosuhteet ja jo suojeltujen alueiden hyvää hallintoa tulee vahvistaa ensisijaisesti alueiden laajentamisen sijaan (LT). LU harmitteli, että EU ei päässyt yhteisymmärrykseen yhdestä päätavoitteestaan eli pyrkimyksestä pysäyttämään lajien väheneminen luonnollisessa elinympäristössään. Ennallistamistavoitteissa pitää ottaa huomioon jäsenmaiden olosuhteet (IT). Tavoitteiden lisäksi tarvitaan täytäntöönpanomekanismit ja suunnitelma, miten tavoitteet saavutetaan, pelkät tavoitteet eivät riitä (DE).

FR mielestä vuonna 2030 30 % maa- ja merialueista pitäisi olla suojeltuja alueita. Toivoo numeerisia tavoitteita ennallistamiselle. Ranska ja Costa Rica johtavat korkean tason koalitiota, ja pyytää kaikkia liittymään koalitioon.

Useassa puheenvuorossa painotettiin biodiversiteetin ja ilmaston voimakasta kytkeytymistä toisiinsa; toista ei voi suojella suojelematta toista. Pidettiin hyvänä, että biodiversiteetti on merkittävä osa Green Dealia (EL). Ilmastovuodesta ollaan siirtymässä kohti biodiversiteetin supervuotta 2020 (EE). Ilmastokriisin lisäksi olemme biodiversiteettikriisissä (DK).

Moni jäsenmaa korosti rahoituksen merkitystä. FR pyysi komissiota varmistamaan, että EU:n biodiversiteettistrategiassa huolehditaan riittävästä rahoituksesta, MFF:stä saatava rahoitusta. CZ mukaan olemassa olevia keinoja pitää käyttää mahdollisimman hyvin ja Global Environment Facility on merkittävässä roolissa.

Puheenvuoroissa mainittiin kestävä kulutuksen ja kiertotalouden merkittävät roolit sekä luontopohjaisten ratkaisujen tärkeys. BE mainitsi, että Belgiassa on suunnitteilla luontopohjaisia ratkaisuja ilmastolle. SI mukaan maatalouden rooli on keskeinen ja toi esille, että on pyrittävä estämään pölyttäjien tuhoaminen. Moni jäsenmaa peräänkuulutti kansalaisten osallistamista (mm. HR). Tärkeää, että kaikki sidosryhmät ja myös alkuperäiskansat otetaan mukaan työhön tavoitteita ja indikaattoreita laadittaessa (DK). HU piti hyvänä, että päätelmissä on mukana lajien laiton kauppa.

4. A-kohtien hyväksyminen

- a) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**
- b) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo**

Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaa täydentävä Euratom-ohjelma Tilanneselvitys hyväksytty Coreper I:ssä 11.12.2019

AT käytti puheenvuoron, jossa totesi, että ydinvoima ei ole kestävä ratkaisu ilmastonmuutokseen. EU-rahastoista ei pitäisi mennä rahaa uusiin reaktoreihin. LU tuki.

5. Muut asiat

5. b) Yhteenvedot tärkeimmistä viimeaikaisista kansainvälisistä kokouksista

- i) **YK:n ilmastokokouksen osapuolten konferenssin 25. kokous (COP 25) (Madrid, 2.–15. joulukuuta 2019)**
- ii) **Elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin kolmas kokous (COP 3) (Geneve, 25.–29. marraskuuta 2019)**
- iii) **Barcelonan yleissopimuksen sopimuspuolten 21. kokous (COP 21) (Madrid, 2.–5. joulukuuta 2019)**

Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

Otettiin tiedoksi puheenjohtajavaltion ja komission selvitykset kokouksista.

c) Puhdasta ilmaa käsittelevän toisen eurooppalaisen foorumin tulokset (Bratislava, 28.–29. marraskuuta 2019)

Slovakian valtuuskunnan tiedotusasia

SK kertoi marraskuussa Bratislavassa pidetystä toisesta ilmanlaatua käsittelevästä konferenssista.

ES piti foorumia erittäin hyödyllisenä ja ehdottaa Madridia seuraavan ilmanlaatufoorumin pitopaikaksi vuonna 2021.

Komissaari Sinkevicius sanoi jatkavansa ilmanlaadun pitämistä komission prioriteettina. Tarvitaan siirtymistä puhtaaseen ilmaan ja tähän työhön tarvitaan kaikki sektorit. Avainsektoreita, joilla on tehtävä enemmän ovat kotitalouksien lämmitys, maatalous ja liikenne.

d) Ilmanlaatudirektiivien toimivuustarkastus

Komission tiedotusasia

Komissaari Sinkevicius esitteli marraskuussa julkaistun ilmanlaatudirektiivien toimivuustarkastuksen tuloksia. Komissio tutki ilmanlaatupolitiikkaa vuosina 2000-2018 kaikissa jäsenmaissa.

Toimivuustarkastuksen tulos oli, että EU:n ilmanlaatupolitiikka toimii, mutta ilmanlaatu ei ole tarpeeksi hyvä. Tilanne ei ole hyväksyttävä, olemme kaukana ratkaisusta. EU:ssa on vuosittain noin 400 000 ennen aikaista ilmanlaadusta johtuvaa kuolemaa. Samanaikaisesti on kuitenkin huomattava, että viimeisen kymmenen vuoden aikana ilmanlaatu on parantunut merkittävästi.

EU:ssa on yli 4000 ilmanlaadun monitorointiasemaa ja jo verkoston olemassaolo on menestys. EU:ssa on ilmanlaatustandardit 14 saasteelle, mutta kaikki eivät kuitenkaan täysin vastaa WHO:n suuntaviivoja. Ilmanlaatu ei ole parantunut riittävästi, koska riittäviin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty joko alueellisella tai paikallisella tasolla mm. liikenteessä, teollisuudessa tai maataloudessa. Komissio ehdottaa direktiivien tarkistamista vastaamaan paremmin WHO:n standardeja.

CZ totesi, että suuri osa jäsenmaista ei ole pystynyt toimeenpanemaan direktiivejä kunnolla.

Yksittäisten direktiivien vaikuttavuus on riittämätön, eikä tätä ole riittävästi selvitetty tarkastelussa. Tarvitaan eurooppalaisia malleja, jotka näyttävät millainen ilmanlaadun paraneminen on odotettavissa uusien instrumenttien pohjalta. Tarvitaan yksityiskohtainen analyysi ja vasta sitten voidaan arvioida toimenpiteitä.

NL WHO:n suositukset ovat hyvin selvät, joten hyvä että Green Dealissä todetaan pyrkimys saattaa direktiivit vastaamaan niitä. Toisaalta tulee puuttua saasteiden lähteisiin. Kansallisella tasolla on

merkittävä rooli ja jäsenmaat voivat toimia paikallisestikin. Lisäksi tulisi puuttua EU:n ulkopuolelta tuleviin saastelähteisiin.

DK odottaa tiukempia rajoja pienhiukkasille. Tarvitaan harmonisoituja menetelmiä esimerkiksi maatalouden ja kotitalouksien lämmityksen päästöjen mittaamiseksi, joissa on vielä mahdollista vähentää päästöjä helposti.

BE Tulisi lisäksi pohtia miten paikallisissa hotspoteissa pystytään huolehtimaan siitä, että rajoista pidetään kiinni. Toimivuustarkastelu osoittaa mittaamisen ja raportoinnin tärkeyden. BE pohtii olisiko mahdollista myös esim. passiivinen näyttöönotto ja mallinnukset ja kansalaisten keräämä tieto. Tarvitaan myös selkeät yhdenmukaiset raja-arvot, jotta kaikkia kansalaisia mitataan samoilla mittareilla. Saastelähtöinen lähestymistapa on tärkeä. Kiinnitettävä huomiota liikenteeseen, puulämmityksen ongelmiin, mustaan hiileen sekä maataloudessa erityisesti ammoniakkipäästöihin.

PL Kotitalouksien lämmitys on haaste, eikä kansalaisilla ole mahdollisuuksia vaihtaa kalliimpaan lämmitykseen. Pitäisikö olla puhtaan ilman rahoitusohjelma? Tarvitaan kansainvälistä rahoitustukea sekä uusia menetelmiä, joilla jäsenmaita autetaan saavuttamaan ilmanlaatu. Sen pitäisi myös olla osa Green Dealia.

IT toivoo, että säädösten uudistamisprosessi on nopea. Synergioista on pidettävä huoli, erityisesti ilmanlaadun ja ilmaston välillä.

Asialistalta poisvedetty muu asia: YK:n ympäristöohjelman prioriteetit

Puheenjohtajavaltion ja UNEP:n pääjohtajan tiedotusasia

UNEPin pääjohtajan esteestä johtuen asiakohta vedettiin asialistalta pois. SE halusi kuitenkin käyttää puheenvuoron asiasta toisessa yhteydessä.

SE totesi, että vuonna 2022 tulee 50 vuotta UNEPin synnystä Tukholmassa vuonna 1972. SE on tarjoutunut isännöimään vuonna 2020 konferenssin, jossa voidaan tarkastella edistystä 50 vuoden aikana.

e) Selvitys Århusin yleissopimuksen täytäntöönpanosta Euroopan unionissa siltä osin kuin on kyse muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa 12983/19

Komission tiedotusasia

Ministeri Mikkonen kertoi, että kyse on EU:n toimeenpanosta Århusin yleissopimuksessa ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa. Neuvosto oli pyytänyt, että komissio tekisi tutkimuksen vaihtoehtoista toimeenpanna sopimusta ja komissio antoi raportin ja siihen liittyvän tutkimuksen 10.10.2019.

Komissaari Sinkevicius kertoi komission aikovan harkita Århusin asetuksen tarkistamista siten, että parannetaan ympäristöön vaikuttavien päätösten laillisuudesta huolissaan olevien kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia muutoksenhakumenettelyyn EU:n tasolla. Komissio aikoo myös ryhtyä toimiin parantaakseen kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen oikeussuojan saatavuutta kansallisissa tuomioistuimissa kaikissa jäsenvaltioissa. Tämä todetaan myös Green Dealissa. Neuvoston päätöksen mukaan komission pitää syyskuussa 2020 antaa ehdotus toimista ja komissio on tästä hyvin tietoinen.

DE Viime vuonna neuvosto totesi, että pelkkä tutkimus ei riitä, joten hyvä, että komissio ottaa tämän vakavasti. Ennen Århusin yleissopimuksen COP-kokousta on EU:lla oltava kanta, joten kiirehtii siksi komission ehdotusta.

f) EU:n vesilainsäädännön toimivuustarkastus ja yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin arviointi

Komission tiedotusasia

Komissaari Sinkevicius kertoi komissio aiemmin tällä viikolla antaneen toimivuustarkastelut EU:n vesilainsäädännöstä ja sekä yhdyskuntajätevesidirektiivistä. Tarkastelujen tulokset ovat kahtalaiset. Vesidirektiivit ovat 'fit for purpose' eli tarkoituksenmukaisia. Tavoitteita ei ole täysin saavutettu, mikä on johtunut riittämättömästä rahoituksesta, vajavaisesta toimeenpanosta sekä riittämättömästä ympäristönäkökohtien integroinnista sektoripolitiikkoihin. On toimeenpantava se, mikä ollaan jo sovittu. Vesipolitiikka on EU:n kansalaisille erittäin tärkeää. Komissio sai konsultaatioonsa yli 370 000 vastausta, mikä on poikkeuksellisen paljon.

Yhdyskuntajätevesidirektiivin toimeenpanoa on erityisesti vahvistettava. Tutkimukset osoittavat, että jätevesisektorilla on suuret mahdollisuudet vaikuttaa myös ilmastonmuutokseen. Komissio tulee arvioimaan tulevia toimenpiteitä.

ES Vesi- ja ilmastopolitiikkojen synergioihin pitää todella panostaa. Erityisesti Välimeren maissa vaivaavan kuivuuden takia se on tärkeää. IT kiinnitti huomiota mm. tulvadirektiiviin ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

g) EU:n toimet PFAS-aineisiin liittyviin riskeihin puuttumiseksi

Tanskan, Luxemburgin, Alankomaiden ja Ruotsin valtuuskuntien tiedotusasia

NL esitteli tiedotusasian. Kemikaaleihin liittyy paljon riskejä, joista ei vielä tiedetä. PFAS:it (perfluoratut alkyloidut aineet) ovat pysyviä, kumuloituvia ja niitä on tuhansia. PFAS:eja on joka paikassa. Vähentäminen voitaisiin aloittaa siellä, missä niiden käyttö ei ole aivan välttämätöntä ja jossa ratkaisut ovat helppoja. Pyytää jäsenmaita jakamaan tietoja kaikkien jäsenmaiden kesken. Tarvitaan myös kokonaisvaltaisempi EU:n lähestymistapa, josta Ruotsi onkin yhdessä joidenkin jäsenmaiden lähettänyt ehdotuksen komissiolle.

DK, SE, LU, AT, FR, IT käyttivät NL:ta tukevat puheenvuorot. SE totesi lisäksi, että PFAS:eja pitää hallinnoida ryhmänä, jotta vältetään haitalliset korvaavat aineet.

Komissaari Sinkevicius kiitti maaryhmää ehdotuksesta ja totesi että pitää katsoa koko PFAS-ryhmää, työskentelee mielellään jäsenmaiden kanssa. REACH:in alla komissio on aloittanut kaksi tutkimusta PFASien käytöstä. sammutusvaahdoissa, tekstiileissä ja nahassa. Lisäksi komissio on ehdottanut uutta juomavesistandardia PFAS:eille ja niille, jotka ovat kaikkein sitkeimpiä yhdessä pohjavesidirektiivin kanssa. PFAS:eja pitää kuitenkin tarkastella holistisemmalla tavalla, ei vain REACHissa ja vesistandardeissa.

h) Suurpetojen hallinta: haasteet ja ratkaisut

Slovenian valtuuskunnan tiedotusasia

SI Sloveniassa on ollut konflikteja lajien kanssa, jotka ovat tiukasti suojeltuja ja kansalaiset ovat vaatineet näiden eläinten vähentämistä. Populaatiot ovat kasvaneet ravinnon saatavuuden parannuttua. Esim. karhujen määrän hallinnointiin ei ole muita keinoja kuin rajoitettu, valvottu ampuminen. Eivät kuitenkaan halua vaarantaa suotuisaa populaation tilaa. Meillä on lupa puuttua tiukasti suojeltuihin lajeihin, mutta vain poikkeuksellisesti. Komissio on tekemässä ohjeistusta, ja tässä yhteydessä pitäisi arvioida, mitä tehdä tiukasti suojeltujen lajien populaatioiden kasvaessa. Ongelmia on muillakin

jäsenmailla, joten kannattaisi etsiä EU-laajuinen ratkaisu ja samalla ottaa huomioon jäsenmaiden ominaispiirteet.

CZ, IT, LV ja SI kannattivat koordinoitua ratkaisua. IT toi esiin, että populaatiot ovat hyvin erilaisia eri jäsenmaissa. DK ja SK jakoivat huolet. DK pyysi tarkastelemaan Habitat-direktiivin joustavaa tulkintaa, joka ottaa huomioon talouden ja kulttuurin. FR toivoi lajien suojeluun joustavuutta. RO toivoi komissiolta opasta, joka perustuisi jäsenmaiden eri tilanteisiin. Tarvitaan selkeät suuntaviivat.

Komissaari Sinkevicius Tällä hetkellä työstetään arviota yhdessä EEA:n kanssa Habitat-direktiivin kaikkien lajien suojelun statuksesta. Arvio tehdään joka kuudes vuosi ja se esitellään ensi keväänä. Direktiivi sallii poikkeuksia ja kaikki jäsenmaat ovat niitä käyttäneet runsaastikin, ja vain hyvin harvoin komissio on näihin poikkeuksiin puuttunut. Tulevissa suuntaviivoissa otetaan huomioon tuomioistuimen päätökset. Kertoi myös, että komissio auttaa rajat ylittävien populaatioiden kanssa. Mainitsi myös LIFE-ohjelman, jota voidaan käyttää rajat ylittävien lajien kanssa ja tätä käytettiin mm. susipopulaatiossa Alpeilla.

i) EU:n toimet maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi

Saksan valtuuskunnan tiedotusasia, Ranskan ja Luxemburgin valtuuskunnan tukemana

DE Ilmastonmuutos muuttaa jo nyt metsiä ja kaikkien on tartuttava toimeen. Halusi siksi ottaa asian esiin myös ympäristöneuvostossa. Kyse on ennen kaikkea aarniometsien suojelusta, joita ei saada takaisin, jos niitä hakataan. Maatalouspinta-alasta voi saada lisää tuottavuutta, mutta vain kestävästi. Maatalous ei saa olla liian intensiivistä. Vetoaa komission, että ottaisi nämä näkökohdat huomioon jatkotyössä.

FR Pitäisi taata, että EU:n markkinoilla on vain tuotteita, jotka on tuotettu kestävästä lähteistä. Pitää olla metsiä säästäviä tuotteita. Pyrittävä globaaliin toimintaan.

HU Metsiä suojeltava aktiivisesti. Toivoi, että komissio laatisi konkreettisia ehdotuksia ja että metsittämistä lisättäisiin 21 %:sta 26 %:iin.

Saksaa tukevia puheenvuoroja käyttivät lisäksi NL, IT ja DK. DK:n mukaan tulee katsoa myös biotuotteiden kestävyyskriteerejä.

Komissaari Sinkevicius totesi myös komission haluavan varmistaa aarniometsien suojelun sekä sen että maatalousmaan intensiteetti ei nouse nousta yli kestävän rajan. Komissio on perustanut työryhmän, jossa näitä asioita käsitellään.

j) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma

Kroatian valtuuskunnan tiedotusasia

Kroatian ministeri esitteli 1.1.2020 alkavan EU-puheenjohtajuuskautensa ohjelmaa. Kroatian prioriteetit ympäristösektorilla ovat Green Dealin edistäminen, vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen ja ilmastomuutokseen sopeutumisen edistäminen, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen sekä merellisen luonnon suojeleminen saastumiselta.

Suomen edustajat

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen, VSI Terhi Lehtonen, Ylä-Mononen, Klobut, von Weissenberg, Mattila, Birkman (YM); Kentala-Lehtonen (VNK); Kivimäki, Svahnback, Aho, Dahlman, Kuisma, Sfakiotakis, Inkinen, Laavakari (EUE)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	ilmansuojelu, ilmastonmuutos, luonnonsuojelu, vesiensuojelu, ympäristö, ympäristöneuvosto, biodiversiteetti
Hoitaa	MMM, TEM, UM, YM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, OKM, OM, SM, STM, VM, VNK, VTV
